

***SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
DZIAŁU PIECZY ZASTĘPCZEJ***

ZA ROK 2014

Spis treści

Rozdział 1	3
Struktura i zadania Działu Pieczy Zastępczej	3
Rozdział 2	6
Dane statystyczne dotyczące pieczy zastępczej	6
Rozdział 3	12
Promowanie i wsparcie rodzicielstwa zastępczego	12

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI DZIAŁU PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA ROK 2014

Rozdział 1

Struktura i zadania Działu Pieczy Zastępczej

Dział Pieczy Zastępczej (DZ) w 2014 roku realizował zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie zagadnień związanych z zapewnieniem pieczy zastępczej dla dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz usamodzielnianiem osób opuszczających te formy i innego typu placówki.

DZ aktualnie funkcjonuje w ramach 3 Sekcji:

- Sekcji Świadczeń Rodzinnej Pieczy Zastępczej - ul. Sławomira 10,
- Sekcji Świadczeń Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Sprawozdawczości – ul. Sławomira 10
- Sekcja ds. Pieczy Zastępczej – ul. Słowackiego 13.

Do zadań sekcji Świadczeń Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Sekcji Świadczeń Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Sprawozdawczości w szczególności należy:

- Przyznawanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka lub rodzinach pomocowych, na terenie Miasta Szczecin,
- przyznawanie i udzielanie świadczeń pieniężnych dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
- zawieranie i rozwiązywanie umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi, osobami prowadzącymi rodzinne domy dziecka, rodzinami pomocowymi, osobami zatrudnionymi do pomocy w sprawowaniu opieki w tych formach i ustalanie wynagrodzeń wynikających z tych umów,
- wydawanie decyzji w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z ustawowymi odsetkami,
- przygotowywanie porozumień z innymi powiatami i samorządem województwa w zakresie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze w zakresie integracji ze środowiskiem, przyznawania i udzielania świadczeń, wydawanie decyzji w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u ww. osób,
- ustalanie bądź odstąpienie od ustalenia odpłatności rodzicom biologicznym za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej,
- dochodzenie roszczeń alimentacyjnych od rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,

- realizacja postanowień Sądu w zakresie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i współpraca w tym zakresie z innymi podmiotami wewnątrz MOPR oraz podmiotami zewnętrznymi,
- wydawanie skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych i gromadzenie niezbędnej dokumentacji w tym zakresie.

Zadania Sekcji ds. Pieczy Zastępczej obejmowały zadania uregulowane przepisami dotyczącymi organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ujętymi w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. głównie wsparcie rodzin zastępczych poprzez pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz przy pomocy specjalistów takich jak psycholog, pedagog i terapeuta oraz pomoc w procesie usamodzielnienia wychowanków opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej.

Do szczegółowych zadań wyznaczonych przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należały zadania, które realizowali pracownicy sekcji zatrudnieni na poszczególnych stanowiskach:

1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających ww. ustawy ;
- przygotowanie we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, a od dnia wejścia w życie zmiany ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sporządzanie opinii o zasadności przysposobienia dziecka, opinii o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, opinii o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej mającej na celu stwierdzenie, że przysposobienie to leży w jego najlepszym interesie, opinii o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej, opinii o możliwości umieszczenia rodzeństwa w różnych rodzinach przysposabiających z powodu braku kandydata do przysposobienia rodzeństwa przekazywanie właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu informacji i dokumentacji, o których mowa w art. 38a ust. 1, oraz informacji o przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.
- 2. Psycholog, pedagog i terapeuta:
 - prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub osób do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
 - organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
 - zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
 - zapewnianie pomocy specjalistycznej i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą;
 - prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
 - prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
 - przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
 - wydawanie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Rozdział 2

Dane statystyczne dotyczące pieczy zastępczej

Na dzień 31.12.2014 roku w pieczy zastępczej na terenie Miasta Szczecin przebywało łącznie 1 018 dzieci, w tym:

1. W placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywało łącznie 239 dzieci tj.:

a) w Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie - 194 wychowanków:

- interwencyjna opieka całodobowa – 37 wychowanków
ul. Wszystkich Świętych 66;
- socjalizacyjna opieka całodobowa – 129 wychowanków
ul. Narożna 48
ul. Mokra 23
ul. Śląska 8/3
ul. Wiślana 17
ul. Chojnicka 61
ul. Pokładowa 20
ul. Łososiowa 5
ul. Wszystkich Świętych 66
- mieszkania dla wychowanków powyżej 13 roku życia:
ul. Jana Pawła II 43/7
ul. Śląska 12/5
- specjalistyczno-terapeutyczna opieka całodobowa – 28 wychowanków
ul. Broniewskiego 16;

b) w 5 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego przebywało 33 wychowanków:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego *Brzozowy Zakątek*
ul. Jana Kazimierza 18/1
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego *Świerczewo*
ul. Jana Papugi 10
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego *Szczęśliwa siódemka*
ul. Narożna 50
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego *Promyk nadziei*
al. Piastów 74/7
- Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza typu Rodzinnego *Nasz wspólny dom*
ul. Bolesława Śmiałego 19/47.

c) w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Towarzystwa Salezjańskiego w Szczecinie ul. Ku Słońcu 124 – przebywało łącznie 12 wychowanków.

2. W 537 rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka przebywało łącznie 779 dzieci w tym:

- w 399 rodzinach spokrewnionych – 485 dzieci
- w 110 rodzinach niezawodowych – 133 dzieci
- w 19 zawodowych rodzinach zastępczych – 98 dzieci
- w 9 rodzinnych domach dziecka – 63 dzieci.

Narastająco w 2014 roku w pieczy zastępczej przebywało łącznie 1273 dzieci, w tym:

1. W placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywało łącznie 331 dzieci tj.:

- w Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie - **283** wychowanków,
- w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Towarzystwa Salezjańskiego w Szczecinie ul. Ku Słońcu 124 - **14** wychowanków,
- w 5 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego - **34** wychowanków;

2. W 611 rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka przebywało 942 dzieci tj. w:

- 463 rodzinach spokrewnionych 568 dzieci,
- 120 rodzinach niezawodowych 146 dzieci,
- 13 rodzinach zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego 136 dzieci,
- 4 rodzinach zawodowych 19 dzieci,
- 2 rodzinach zawodowych specjalistycznych 3 dzieci,
- 9 rodzinnych domach dziecka 70 dzieci.

W 2014 roku zawarto 38 porozumień w sprawie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz dzieci pochodzących z innych powiatów w placówkach lub rodzinach zastępczych na terenie Miasta Szczecin. W 2014 roku na terenie innych powiatów narastająco przebywało 166 dzieci pochodzących ze Szczecina tj. w 84 rodzinach zastępczych - 123 dzieci i 15 placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 43 dzieci. Natomiast na terenie Miasta Szczecin narastająco przebywało 73 dzieci z innych powiatów : 1 dziecko w placówce opiekuńczo – wychowawczej i 72 dzieci w 59 rodzinach zastępczych.

Tabela 1: Dane porównawcze, stan dzieci w pieczy zastępczej na dzień 31.12 każdego roku.

	2013		2014	
	Szczecin	w innych powiatach	Szczecin	w innych powiatach
Rodzinna piecza zastępcza	812	107	779	109
Instytucjonalna piecza zastępcza	245	34	239	37
Łącznie	1198 - 64 z innych powiatów = 1134		1164 - 60 z innych powiatów = 1104	

W 2014 roku zostały zawiązane 2 rodziny zastępcze zawodowe oraz 2 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Opiekę w rodzinach tych znalazło łącznie 8 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych i 13 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Ponadto powstał jeden rodzinny dom dziecka w wyniku przekształcenia z placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego pod którego opieką znajdowało się i nadal znajduje 7 dzieci.

Usamodzielniania z pieczy zastępczej

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, i młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę zostali objęci przez Dział Pieczy Zastępczej pomocą :

- 1) na usamodzielnienie,
- 2) na kontynuowanie nauki,
- 3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- 4) w uzyskaniu zatrudnienia,
- 5) na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub pieniężnej.

Ponadto pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze otrzymywali wsparcie psychologa i prawnika

W ramach pomocy w usamodzielnieniu osobom pełnoletnim, pod opieką Działu Pieczy Zastępczej w 2014 roku znajdowało się 297 usamodzielniających się wychowanków w tym: 196 osób z rodzin zastępczych, 82 osób z placówek opiekuńczo-wychowawczych, 19 osób, które opuściły: domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (1 osoba), schronisko dla nieletnich (1 osoba), zakłady poprawcze (1 osoba), specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze (10 osób) i młodzieżowe ośrodki socjoterapii (6 osoby).

Ze 148 osobami usamodzielnionymi z rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek o których mowa w ustawie o pomocy społecznej przeprowadzono 316 wywiadów środowiskowych i objęto pracą socjalną.

Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierali pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych zarówno tych, którzy pozostali w rodzinach zastępczych, jak i tych którzy rozpoczęli proces usamodzielniania poza rodziną zastępczą. W roku 2014 koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali ze 109 osobami usamodzielnianymi w tym: 51 osobami pozostałymi w rodzinach zastępczych i 58 usamodzielnianymi którzy opuścili rodziny zastępcze. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzili 178 indywidualnych programów usamodzielnienia oraz weryfikacji tych programów.

W 2014 roku z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało 37 usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych (33) i rodzin zastępczych (4) na 21 miejsc w trzech mieszkaniach mieszczących się w Szczecinie przy Al. Piastów 5/5, ul. Jana Kazimierza 19c/6 i ul. Chodkiewicza 1/1.

Ponadto osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej miały możliwość uczestniczenia w programie wsparcia realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we współpracy z Fundacją Robinson Crusoe z Warszawy. Edycje Wehikułu Usamodzielnienia trwająca od października 2013 do czerwca 2014 ukończyło 20 usamodzielnianych wychowanków.

Do nowej edycji w październiku 2014 r. przystąpiło 46 osób będących w procesie usamodzielnienia.

Na dzień 31.12.2014 roku w programie uczestniczyło łącznie 28 usamodzielnianych z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zajęcia prowadzone były przez 4 konsultantów, ponadto 2 osoby z Miejskiego Ośrodka Pomocy rodzinie pełniły rolę *łączników*. Zajęcia odbywały się co drugą sobotę miesiąca dla dwóch grup i trwały 4 godziny. Podczas atrakcyjnych zajęć młodzież zdobywała praktyczną wiedzę i umiejętność niezbędne w samodzielnym życiu. Program zapewnia naukę i wsparcie emocjonalne. Młodzież uczestniczyła w zajęciach dotyczących: treningu umiejętności społecznych (tj. asertywność, umiejętne radzenie sobie ze stresem), praktycznej nauki ekonomii poprzez gry strategiczne, ćwiczenia symulacyjne, aktywizacji zawodowej (staże), przedsiębiorczości, zdrowia i zdrowego stylu życia, przepisów dotyczących usamodzielnienia. Uczestnicy programu mieli możliwość skorzystania z wyjazdowych form warsztatowych, które odbywają się zimą i latem. Obóz zimowy odbył się w dniach 3-9 marca 2014 roku w Beskidzie Śląskim, uczestniczyło w nim łącznie 12 osób. Obóz letni jak co roku zorganizowany został w schronisku *Waszeta* koło Olsztyna, wzięło w nim udział 12 usamodzielnianych ze Szczecina. Dodatkowo podczas programu organizowane są liczne atrakcje dla uczestników np. rajd, zajęcia plenerowe, wyjścia do kina.

Ponadto w ramach współpracy Fundacji z MOPR przeprowadzono badania i opracowany został prototyp narzędzia badawczego - indeks usamodzielnienia, który dotyczy procesu usamodzielnienia młodzieży z pieczy zastępczej. W badaniach wzięło udział łącznie 127 usamodzielnianych z różnych form pieczy zastępczej. Rekrutacją osób uczestniczących w badaniach zajęli się pracownicy DZ.

Świadczenia pieniężne

W okresie sprawozdawczym w zakresie rodzinnych form pieczy zastępczej wystawiono 1 339 decyzji administracyjnych, wypłacono 9 800 świadczeń oraz 661 wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej i rodzinnym domu dziecka na łączną kwotę 9 362 413 zł.

W 2014 roku przyznano:

- a) **8 887 świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka na łączną kwotę 7 073 091,65 zł, w tym:**
 - 5 577 świadczeń dla rodziny zastępczej spokrewnionej na kwotę 3 851 309,60 zł,
 - 1 330 świadczeń dla rodziny zastępczej niezawodowej na kwotę 1 284 839,90 zł
 - 1 335 świadczeń dla rodziny zastępczej zawodowej na łączną kwotę 1 308 334,02 zł w tym 1 119 dla rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na łączną kwotę 1 118 198,15zł,
 - 645 świadczeń dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka na łączną kwotę 628 608,13 zł,
- b) **111 świadczeń na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka na łączną kwotę 157 829,78 zł, w tym:**

- 38 świadczeń dla rodziny zastępczej spokrewnionej na kwotę 51 388,64 zł,
 - 12 dla rodziny zastępczej niezawodowej na kwotę 18 015,66 zł
 - 52 świadczenia dla rodziny zastępczej zawodowej na łączną kwotę 72 271,62 zł, w tym 46 dla rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na łączną kwotę 63 271,62 zł,
 - 9 świadczeń dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka na łączną kwotę 16 153,86 zł,
- c) **34 świadczenia przyznające dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania na łączną kwotę 19 532,80 zł, w tym:**
- 13 świadczeń dla rodzin zastępczych spokrewnionych na łączną kwotę 6 600,71 zł,
 - 3 świadczenia dla rodzin zastępczych niezawodowych na łączną kwotę 2 003,57 zł,
 - 5 świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych na łączną kwotę 2 549,98 zł,
 - 13 świadczeń dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka na łączną kwotę 8 378,54 zł,
- d) **213 świadczeń dla 18 zawodowych rodzin zastępczych i 9 rodzinnych domów dziecka na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym na łączną kwotę 396 239,58 w tym:**
- 124 świadczenia dla 18 rodzin zastępczych zawodowych na łączną kwotę 167 104,92 zł.
 - 89 świadczeń dla 9 rodzinnych domów dziecka na łączną kwotę 229 134,66 zł;
- e) **17 świadczeń związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki dla na łączną kwotę 14 925,22 zł, w tym:**
- 1 świadczenie dla rodziny zastępczej spokrewnionej na łączną kwotę 390,00 zł,
 - 15 świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych na łączną kwotę 13 736,02 zł,
 - 1 świadczenie dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka na łączną kwotę 799,20 zł.

W okresie sprawozdawczym wystawiono 519 decyzji administracyjnych dla usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz osób opuszczających zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

W ww. okresie wypłacono:

- 1 700 świadczeń na łączną kwotę 965 820 zł dla usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
- 705 świadczenia na łączną kwotę 496 335 zł dla usamodzielnianych wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- 108 świadczeń na łączną kwotę 88 616 zł, dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i zakłady poprawcze.

Ponadto:

- wydano 170 decyzji w zakresie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- wydano 56 decyzji dotyczących pobytu w mieszkaniu chronionym.

W roku 2014 zawarto 85 umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi i osobami prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz osami zatrudnionymi do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej i rodzinnym domu dziecka.

Tabela 2: Napływ dzieci do pieczy zastępczej w 2014 roku

Napływ dzieci do pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w Szczecinie	Liczba dzieci umieszczonych poza powiatem
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem, z tego:	178	8
w rodzinnej pieczy	102	7
w rodzinie zastępczej spokrewnionej	34	6
w rodzinie zastępczej niezawodowej	7	1
w rodzinie zastępczej zawodowej	58	0
w rodzinnym domu dziecka	3	0
w instytucjonalnej pieczy	76	1

Tabela 3: Odpływ dzieci z pieczy zastępczej w 2014 roku

Odpływ dzieci z pieczy zastępczej	Liczba dzieci z terenu Miasta Szczecin	Liczba dzieci z innych powiatów
Liczba dzieci, które odeszły z pieczy zastępczej ogółem, z tego	176	12
z rodzinnej pieczy zastępczej	110	8
powrót do rodziny naturalnej	36	2
przysposobienie	27	0
usamodzielnienie	47	6
z instytucjonalnej pieczy zastępczej	66	4
powrót do rodziny naturalnej	24	2
przysposobienie	8	0
usamodzielnienie	34	2

W 2014 roku pracownicy DZ uczestniczyli w szkoleniach w zakresie:

- Uzależnienia behawioralne w pracy z młodzieżą – rozpoznanie, profilaktyka, reagowanie;
- Kobieta w ciąży społecznie problemowej;
- Budowanie zespołu i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu;
- Szkolenie ze stosowania narzędzi do pracy z usamodzielnianymi - indeksu usamodzielnienia oraz ankiety;
- Trauma wczesnodziecięca i zaburzenia dysocjacyjne – wprowadzenie w problematykę;
- Niepełnosprawność społeczna, czyli zespół Aspergera i zaburzenia pokrewne;
- Dlaczego tak trudna jest praca socjalna z osobami uzależnionymi od alkoholu;
- Szkolenie z nowych technologii pracowników 45+ zatrudnionych w instytucjach pomocy i integracji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem pracowników socjalnych.
- Szkolenie w zakresie procedur adopcyjnych zorganizowane i oprowadzone przez Publiczny Ośrodek Adopcyjny.
- Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rozdział 3

Promowanie i wsparcie rodzicielstwa zastępczego

- W 2014 roku w Sekcji ds. Pieczy Zastępczej koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali z 542 rodzinami zastępczymi, w których przebywały małoletnie dzieci. Pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali z 6 rodzinami zastępczymi, przejmując zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust 1a ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2014 roku przygotowali we współpracy z rodzinami zastępczymi 787 planów pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, 1 335 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 315 ocen rodzin zastępczych. Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązującym od 19.09.2014 roku Sekcja ds. Pieczy Zastępczej zorganizowała 175 posiedzeń w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielali wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej jak również już usamodzielnionym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej. Sporządzili wraz z usamodzielnianymi osobami z rodzin zastępczych i ich opiekunami usamodzielnienia 178 indywidualnych programów usamodzielnienia i weryfikacji tych programów.
- W ramach współpracy z innymi instytucjami, w indywidualnych sprawach klientów pracownicy Sekcji ds. Pieczy Zastępczej skierowali 4 690 pism.
- Pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w 71 zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych podczas, których omówiono sytuację 287 dzieci.
- Psycholog, pedagog i terapeuta w Sekcji ds. Pieczy Zastępczej udzielali konsultacji psychologicznych, pedagogicznych i terapeutycznych dla rodzin zastępczych, dzieci w rodzinach zastępczych oraz dla usamodzielnianych wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie poradnictwem specjalistycznym objętych było 83 rodziny, którym udzielono 349 porad oraz 8 154 porady telefoniczne.
- W 2014 roku zostało zaopiniowanych 89 kandydatów na rodziny zastępcze pod kątem analizy ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, wydano 21 diagnoz psychologiczno - pedagogicznych, 16 zaświadczeń kwalifikacyjnych do pełnienia funkcji rodziny

zastępczej
niezawodowej, zawodowej.

- W 2014 roku Sekcja ds. Pieczy Zastępczej zgłosiła do Publicznego Ośrodka Adopcyjnego przy ul. Starzyńskiego 3-4 łącznie 61 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka na terenie Miasta Szczecin. Na podstawie art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sporządzono 26 opinii o zasadności przysposobienia dziecka, opinii o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, opinii o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej mającej na celu stwierdzenie, że przysposobienie to leży w jego najlepszym interesie, opinii o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej, opinii o możliwości umieszczenia rodzeństwa w różnych rodzinach przysposabiających z powodu braku kandydata do przysposobienia rodzeństwa.

Zostało wydanych 97 opinii dotyczących potrzeby przyznania świadczeń dla rodzin zastępczych zgodnie z art. 83 ust 2.

W związku z brakiem miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej w ilości odpowiadającej potrzebom, podjęto następujące działania:

- Realizując w pełni założenia programu rozwoju pieczy zastępczej Gminy Miasta Szczecin na lata 2013-2015 w 2014 roku zostały zawiązane 4 zawodowe formy opieki zastępczej w tym: 2 rodziny zawodowe, 2 pogotowia rodzinne – powstało 21 miejsc w zawodowej pieczy zastępczej.
- W styczniu 2014 roku opracowano procedurę szybkiego reagowania w sytuacjach interwencyjnego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, która w dniu 5.02.2014 roku została przedstawiona na spotkaniu z Dyrekcją MOPR Kierownikom poszczególnych działów i rejonowych ośrodków. Zgodnie z procedurą pracownicy Sekcji ds. Pieczy Zastępczej brali udział w 43 działaniach będących kontynuacją interwencyjnego zabezpieczenia 70 dzieci. Dzięki szybkiemu rozpoznawaniu sytuacji, 38 dzieci nie pozostało w pieczy zastępczej: 36 dzieci powróciło do rodziców biologicznych, 2 dzieci pozostało u najbliższej rodziny (babcia, ciocia) .
- Wobec dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych zintensyfikowano działania ze szczególnym uwzględnieniem dzieci mających szansę na powrót do domu, dzieci oczekujących na przysposobienie, dzieci mających zakończone postępowanie sądowe i oczekujących na umieszczenie w docelowej formie pieczy zastępczej, dzieci których postępowanie regulujące sytuację prawną przedłuża się. W skali całego roku osiągnięto następujące rezultaty: 27 dzieci zostało przysposobionych, 36 dzieci wróciło do rodziców biologicznych, 36 dzieci zostało umieszczonych w docelowych formach pieczy zastępczej.

- W ramach rozwiązania problemu przedłużających się postępowań sądowych, w dniu 15.07.2014 roku wystosowano pismo do przewodniczących Sądów Rejonowych nakreślając całokształt sytuacji w pieczy zastępczej na terenie Miasta Szczecin, odbyły się spotkania i rozmowy z przewodniczącymi Sądów Rodzinnych.
- W dniu 25.11.2014 roku zorganizowano spotkanie z przewodniczącymi Sądów w celu uściślenia współpracy. Podczas spotkania przekazano przewodniczącym Sądów listy z wykazem imiennym dzieci, u których przedłuża się regulacja sytuacji prawnej mimo monitowania jej przez Dział Pieczy Zastępczej. Przekazanie przewodniczącym Sądów informacji, o których mowa spowodowało oczekiwane rezultaty w postaci podjęcia przez Sąd wzmożonych działań zmierzających do uregulowania sytuacji prawnej tych dzieci. Efekty tych działań w postaci uzyskania rotacji dzieci w pieczy zastępczej będzie jednak można zauważyć dopiero w pierwszym kwartale 2015 roku i później.
- Wśród funkcjonujących już rodzin niezawodowych rozeznano gotowości przyjęcia kolejnych dzieci. Dzięki tym działaniom pozyskano miejsca dla 3 dzieci.
- Ze względu na znaczną liczbę dzieci pozostawionych w szpitalach po urodzeniu w III kwartale 2014 roku rozeznano możliwość zabezpieczenia czasowej opieki tym dzieciom w rodzinnych domach dziecka. Pozyskano w ten sposób miejsca dla kolejnej 2 dzieci.
- skierowano zapytanie do Fundacji *Mam Dom* koordynującej pracę 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego o możliwość zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach, trwają ustalenia czy będzie to możliwe w 2015 roku.
- 7 dzieci przebywających w opiece zastępczej w Szczecinie przeniesiono do placówek poza Szczecinem (2 dzieci –Wioska dziecięca w Karlinie, 1 dziecko do placówki w Policach, 2 dzieci RPOT w Dębnie i 2 dzieci do pogotowi rodzinnych w powiecie goleniowskim)
- 28.11.2014 roku rozpoczęło się szkolenie dla 18 kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe, rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Szkolenie planowane jest do 30 czerwca 2015 roku.
- Pracownicy Działu Pieczy Zastępczej zakończyli opracowywany od 2012 roku program szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dla dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Program został złożony do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pismem z dnia 30.12.2014 roku nr DZ/MO/0711-22/2014.
- **Działania wspierające dla osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej i dzieci umieszczonych w tych rodzinach, promujące rodzicielstwo zastępcze**

- W ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym 62 dzieci ze spokrewnionych rodzin zastępczych zostało zaproszonych na akcję *Gwiazdkowa Niespodzianka* organizowaną przez Kościół Ewangelicznych Chrześcijan w Szczecinie. W ramach akcji w dniu 8.02.2014 roku dzieci uczestniczyły w zabawie, otrzymały poczęstunek i paczki z upominkami.
- W okresie od 10.04.2014 r. do 30.06.2014 roku *Szczecińska Szkoła Tańca Konrad Lipowicz* prowadziła zajęcia taneczne dla 24 dzieci w wieku 9-13 lat z rodzinnych form pieczy zastępczej. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu.
- W dniach 17-18.05.2014 roku siedemnaścioro dzieci w wieku 9-12 lat umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej wzięło udział w Festiwalu Książki Słuchanej. Warsztaty odbyły się w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie.
- Na przełomie **maja i czerwca 2014 roku** zorganizowano obchody *Dnia Rodzicielstwa Zastępczego*. W ramach tych obchodów dnia 30.05.2014 roku Dział Pieczy Zastępczej zorganizował ***Dzień Konsultacyjny*** dla opiekunów zastępczych, wychowanków i kandydatów na rodziny zastępcze w godzinach 7:30-19:00 pracownicy byli do dyspozycji osób zainteresowanych w obu siedzibach Działu Pieczy Zastępczej. Podsumowaniem obchodów był festyn rodzinny pod hasłem *Super rodzina zabawą dzień rozpoczyna*. Pod tym samym hasłem został ogłoszony konkurs plastyczno-fotograficzny dla dzieci. Wszystkie dzieci biorące udział w konkursie otrzymały dyplom i nagrodę. Festyn odbył się w dniu 8.06.2014 roku na terenie rekreacyjno-sportowym Szkół Salezjańskich mieszczących się przy ul. Ku Słońcu 124 w Szczecinie. Forma obchodów *Dnia Rodzicielstwa* zakładała integrację środowiska lokalnego rodzin zastępczych poprzez zorganizowanie czasu wolnego oraz przekazanie rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia od pracowników MOPR, jak również o organizacjach pozarządowych działających na rzecz rodziny w punkcie konsultacyjnym. Ponadto zorganizowany festyn miał charakter otwarty, był również dostępny dla całej społeczności lokalnej Miasta Szczecin, co umożliwiło pozostałym jego uczestnikom przekazanie wiedzy oraz podniesienie świadomości na temat rodzicielstwa zastępczego.
- W dniu 1.06.2014 roku dzieci z rodzinnych form pieczy zastępczej otrzymały zaproszenia na Festyn z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka *Bądźmy Razem-BRZDĄC 2014*. Festyn odbył się w Teatrze Letnim w Parku Kasprowicza w Szczecinie. Zaproszenie upoważniało do odebrania paczki upominkowej. Z zaproszeń skorzystało 185 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej.
- W wakacje 2014 roku dzieci umieszczone w rodzinnych formach pieczy zastępczej wzięły udział w warsztatach teatralno-plastycznych pt. *Była sobie bajka...* organizowanych przez Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie. Na poszczególne przedstawienia były zapraszane dzieci w grupach po 20 osób. Łącznie w sierpniu 2014 roku odbyło się 5 spotkań dla dzieci w wieku 4-12 lat, w których wzięło udział 100 dzieci.
- Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowi rodzinnych wraz ze swoimi biologicznymi dziećmi wypoczywały w Brzósłkach podczas zorganizowanych przez

Stowarzyszenie Rodzin Katolickich dwóch turnusach socjoterapeutycznych *W siodle*. W turnusie w dniach 27.07.2014 roku -3.08.2014 roku wzięło udział 40 osób, natomiast w terminie 10.08.2014 roku -17.08.2014 roku 35 osób. Oba turnusy były wizytowane przez pracowników Działu Pieczy Zastępczej w dniach 31.07.2014 roku i 13.08.2014 roku;

- W ramach zapewnienia dzieciom z rodzinnych form pieczy zastępczej wypoczynku letniego 184 dzieci wzięło udział w koloniach letnich oraz obozach:
 - 11.07. - 24.07.2014 roku Dźwirzyno, organizator: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
 - 26.07. - 5.08.2014 roku Łukęcin, organizator: Związek Harcerstwa Polskiego,
 - 27.07. - 3.08.2014 roku Kowary, organizator: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
 - 9.08. - 19.08.2014 roku Biały Dunajec,
 - 12.08.-26.08.2014 roku Zakopane, organizator: Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
 - 21.08. - 30.08.2014 roku Moryń, organizator: Towarzystwo Wszechstronnego Rozwoju *POMERANUS*.

Każdorazowo podczas odjazdów i powrotów dzieci z koloni byli obecni pracownicy Działu Pieczy Zastępczej.

- W dniu 17.09.2014 roku Dział Pieczy Zastępczej przy współpracy z Fundacją *Robinson Crusoe* zorganizował szkolenie w formie warsztatowej pt. *Bunt nastolatka – jak go przetrwać z pożytkiem dla siebie i rodzin*. Celem szkolenia było podniesienie kompetencji rodziców zastępczych w zakresie wspierania usamodzielniającej się młodzieży. Szkolenie zostało skierowane do opiekunów zastępczych wychowanków wieku adolescencji. Na szkolenie zostało zaproszonych 22 opiekunów zastępczych.
- W terminie 8.11-7.12.2014 roku przy współpracy ze Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich odbyło się szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych. Szkolenie miało na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz wskazanie rodzajów pomocy dzieciom z obciążeniami. Szkolenie odbywało się w weekendy, obejmowało 26 godzin dydaktycznych. Udział w szkoleniu wzięły 23 osoby spokrewnione z dziećmi dla których stanowią rodziny zastępcze.
- W dniu 13.12.2014 roku Stowarzyszenie Rodzin Katolickich zorganizowało szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych dotyczące roli rodziny zastępczej w procesie adopcyjnym. Na szkolenie zostały zaproszone 19 rodzin zastępczych zawodowych i 9 osób prowadzących rodzinne domy dziecka.
- W dniu 12.12.2013 roku odbyła się Zabawa Mikołajkowa dla dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Miasta Szczecin. Na Zabawę zostało zaproszonych 152 dzieci w wieku 3-6 lat wraz z opiekunami i dziećmi biologicznymi opiekunów. Zabawa odbyła się w Klubie Słowianin w Szczecinie. Prowadzeniem zabawy zajęła się Agencja Artystyczna Kompania Marzeń. Podczas zabawy dla wszystkich dzieci przygotowany był słodki poczęstunek, a dla opiekunów zapewnione ciepłe napoje. Wszystkie zaproszone dzieci otrzymały paczki upominkowe.

- W ramach pomocy rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka Dział Pieczy Zastępczej zorganizował spotkania mające na celu wymianę doświadczeń oraz informowanie o zmianach i planowanych działaniach w zakresie realizowania zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Spotkania odbyły się w dniach: 16.04.2014 roku, 14.10.2014 roku, oraz 02.12.2014 roku.
- W ramach realizacji zadań związanych z prowadzeniem szkoleń w zakresie pieczy zastępczej w 2014 roku zostały zorganizowane szkolenia dla:
 - 14 kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe,
 - 2 kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe,
 - 2 kandydatów na prowadzących rodzinne domy dziecka,
 - 79 dla rodzin zastępczych (w tym 8 prowadzących rodzinne domy dziecka).

Realizacja programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną:

1. ***Resortowy programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014***
 uzyskano dofinansowanie w kwocie 52 443,53 z przeznaczeniem na:
 - dofinansowanie wydatków związanych z przyznaniem dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia, świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz wynagrodzenia dla 3 osób wraz z pochodnymi: 2 osób pełniących funkcje rodziny zastępczej oraz 1 prowadzącej rodzinny dom dziecka. Ogółem z dofinansowania skorzystało 3 rodziny i 15 dzieci.
2. ***Dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*** - środki wykorzystano w kwocie 13 785,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wydatków związanych z przyznaniem rodzinom zastępczym dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia, świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenia przyznanego w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki. Ogółem z dofinansowania skorzystało 23 rodzin i 28 dzieci.
3. ***Asystent Rodziny Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2014*** – środki wykorzystano w kwocie 258 789,64 zł, na wynagrodzenie 20 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ramach umowy o pracę.